

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 21/2020

Osaamisen kehittyminen sairaanhoitajan vastaanottotoiminta -erikoistumiskoulutuksessa

Niemelä Eija, Jylkkä Merja, Pinola Satu

22.4.2020 ::

Erikoistumiskoulutuksen tarkoituksena on kehittää asiantuntijuutta. Sairaanhoitajan vastaanottotoiminnan -erikoistumiskoulutuksessa opiskelijoiden osaaminen kehittyy kliinisen osaamisen, asiakaslähtöisen ohjauksen ja näyttöön perustuvan kehittämisen osa-alueilla. Opiskelijat saavat hyvän tiedollisen ja taidollisen perustan sekä vievät uusinta tietoa ja osaamista työ- ja elinkeinoelämän käyttöön.

Tutkimuksen tausta

Sairaanhoitajan vastaanottotoiminnan -erikoistumiskoulutus 30 op suunniteltiin seitsemän ammattikorkeakoulun verkostoyhteistyönä. Suunnitteluun osallistuivat Oulun, Hämeen, Kajaanin, Karelia-, Lapin, Savonia- ja Vaasan ammattikorkeakoulut. Koulutuksen suunnittelua varten haastateltiin myös 62 terveydenhuollon edustajaa eri puolelta Suomea. Koulutuksen tavoitteet, rakenne ja sisältö on laadittu haastatteluaineistosta analysoitujen osaamisvaatimusten pohjalta. ^[1]

Erikoistumiskoulutuksen pilotti toteutettiin kuudessa ammattikorkeakoulussa lukuvuotena 2018–2019. Koulutus toteutui monimuotokoulutuksena, digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Koulutuksen tarkoituksena on vahvistaa osallistujan kliinistä osaamista, asiakaslähtöistä ohjausta sekä vastaanottotoiminnan näyttöön perustuvaa kehittämistä. Oppimistehtävät integroituvat työelämään ja henkilökohtaisen asiantuntijuuden kehittämiseen. Koulutus on kohdennettu työelämässä toimineille, korkeakoulututkinnon (amk) suorittaneille sairaanhoitajille, terveydenhoitajille, kättilöille ja ensihoitajille tai vastaavan opistotason tutkinnon suorittaneille. ^[1]

Tässä artikkelissa kuvataan sairaanhoitajan vastaanottotoiminnan -erikoistumiskoulutuksen ensimmäisen toteutuksen vuosina 2018–2019 suorittaneiden opiskelijoiden (N=92) (kuva 1) itsearviointia omasta osaamisestaan koulutuksen alussa ja lopussa, jolloin koulutuksen aikana tapahtunutta muutosta voidaan arvioida.

KUVA 1. Sairaanhoidajan vastaanottotoiminta -erikoistumiskoulutuksen opiskelijat harjoittelevat haavanompelua (kuva: Merja Jylkkä)

Asiantuntijuuden kehittyminen sairaanhoitajan vastaanottotoiminnan erikoistumiskoulutuksessa

Korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset ovat työelämän osaamistarpeita ja korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamista yhdistävä koulutusmuoto korkeakoulututkinnon suorittaneille tai vastaavan osaamisen muilla tavoin suorittaneille. Erikoistumiskoulutukset tarjoavat joustavan mahdollisuuden osaamisen kehittämiseen sellaisilla asiantuntijuuden osa-alueilla, jotka ovat ajankohtaisia ja merkityksellisiä työ- ja elinkeinoelämän näkökulmasta. Erikoistumiskoulutuksen tavoitteena on, että koulutuksen suorittanut pystyy toimimaan vaativissa asiantuntijatehtävissä tietyllä työelämän osa-alueella ja hallitsee sen edellyttämän tieteellisammattillisen erikoisosaamisen tai erityisasiantuntijuuden. ^[2]

Erikoistumiskoulutuksen ydin on asiantuntijuuden kehittyminen. Pelkkä pitkä kokemus ei yksinään riitä, vaan asiantuntijuuden kehittyminen vaatii pitkää kokemuksellista harjaantumista, jossa keskeistä on tietoinen, tavoitteellinen ja refleksiivinen toiminta. Asiantuntijuus on aina kontekstisidonnaista liittyen esimerkiksi osaamisalueeseen tai työtehtävään. Asiantuntijuus pitää sisällään neljä osaamisen osa-aluetta: teoreettis-käsitteellisen tiedon, käytännöllis-kokemuksellisen tiedon, itsesäätelytiedon ja sosiokulttuurisen tiedon. Asiantuntijuus rakentuu ja kehittyy vuorovaikutteisesti. Persoonallisen asiantuntijuuden lisäksi kyse on myös yhteisöllisestä luovasta prosessista, osaamisesta ja aktiivisesta toimijuudesta. Uuden tiedon ja käytäntöjen kehittäminen vaatii tiedon ja osaamisen jakamista oman alan asiantuntijayhteisöissä ja verkostoissa. Työelämä edellyttää tänä päivänä asiantuntijalta kykyä tähän yhteisölliseen toimintaan. ^[2]

Opinnoissa painottui kliinisen hoitotyön osaamisen kehittäminen. Kliinisessä hoitotyössä toimivalla sairaanhoitajalla on vahva kliinisen hoitotyön osaaminen ja hän käyttää näyttöön perustuvia menetelmiä hoidossa. Kliinisesti erikoistuneella sairaanhoitajalla on kliinisten erikoistumisopintojen tuoma vahva kliinisen hoitotyön erityisosaaminen ja siihen liittyen myös hoitotyön kehittämisen osaaminen. Hänen tehtävänä on käytännön hoitotyön lisäksi tukea tutkitun tiedon käyttöä työyksikössään. ^[3]

Opintoihin sisältyi myös asiakaslähtöinen ohjausosaaminen. Ohjausosaamisen kehittäminen on tärkeää, koska hoitoaikojen lyhentyessä ohjauksen tarve lisääntyy ja ohjaus on myös toteutettava lyhyemmässä ajassa kuin aikaisemmin. Palveluprosessin kannalta hoitohenkilökunnan ohjausvalmiudet, ohjauksen toteuttamiseen liittyvät olosuhteet ja ohjauksen toteuttaminen muodostavat toimintaedellytykset onnistuneelle ohjaukselle. [4]

Opintoihin kuului tärkeänä osana myös näyttöön perustuva kehittäminen. Siihen kuuluu tiedon kriittinen käyttö asiakkaan tai potilaan hoitopäätösten teossa. Se edellyttää hoitotyöntekijältä osaamista, kuten tiedon hankintaa, synteisien tekoa, soveltamista sekä kriittistä työtettä. Oleellista on, että hoitohenkilöstö osaa hyödyntää näyttöön perustuvia hoito- ja hoitotyön suosituksia ja niihin perustuvia hoito-ohjeita. Näyttöön perustuva toiminta yhtenäistää henkilöstön toimintaa ja laatua siten, että asiakkaat tai potilaat saavat samantasoista hoitoa ja palvelua. [3]

Osaamistavoitteet ja niiden arviointi

Opetussuunnitelman [1] mukaan koulutuksen **osaamistavoitteet** saavutettuaan opiskelija:

- Hallitsee asiakaslähtöisessä palveluprosessissa oman asiantuntijuusalueen edellyttämät näyttöön perustuvat, laaja-alaiset ja edistyneet monitieteelliset kliiniset tiedot ja taidot.
- Toimii itsenäisesti kliinisen hoitotyön eritysosajana asiakaslähtöisessä palveluprosessissa eri Toimintaympäristöissä ja moniammatillisissa verkostoissa.
- Hallitsee valmentavan työskentelyotteen mukaiset asiakaslähtöiset ohjausmenetelmät ja -välineet sekä viestinnän uudistuvissa toimintaympäristöissä.
- Osaa tuottaa asiakastarpeen mukaisesti ohjausmateriaalia kirjallisesti ja erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen ja hallitsee tavoitteellisen ja arvioivan ohjauksen dokumentoinnin.
- Arvioi ja kehittää omaa toimintaansa, vahvistaa oman alansa tietoperustaa ja yhtenäisiä käytäntöjä sekä tukee työyhteisönsä osaamista.
- Osallistuu vastaanottotyön toimintatapojen ja asiakaslähtöisten palveluprosessien kehitys- ja uudistamistyöhön.

Koulutuksen **sisältö** opetussuunnitelman mukaan [1]:

- Sairaanhoitajan kliininen osaaminen vastaanottotoiminnassa, 15 op
- Asiakaslähtöinen ohjaus, 8 op
- Vastaanottotoiminnan näyttöön perustuva kehittäminen, 7 op

Jotta osaamistavoitteita voidaan arvioida, arviointikriteerit tulee määritellä mahdollisimman konkreettisesti [5] [6]. Kliinisen osaamisen ydinosaamiseksi tunnistettiin asiakkaan terveydentilan kokonaisarvioinnin osaaminen, näyttöön perustuvan päätöksenteon osaaminen sekä hoidon suunnittelun ja arvioinnin osaaminen. Opiskelijat osoittivat osaamistaan erilaisilla potilastapaustehtävillä, jotka opiskelijat toteuttivat omilla työpaikoillaan konsultoiden lääkäreitä ja muita ammattiryhmiä sekä käyden keskustelua ja pyytäen palautetta potilaan tai asiakkaan hoidosta. Opiskelijat osoittivat osaamistaan myös vastaanottotilanteiden simuloituissa näytöissä. Tehtävien arviointikriteereitä käytettiin kyselylomakkeen väittäminä.

Myös asiakaslähtöisen ohjauksen **arviointikriteerit** perustuivat keskeisiin sisältöihin. Asiakaslähtöisen ohjauksen ydinosaamiseen kuului asiakaslähtöisen ohjausprosessin suunnittelu, toteutus ja arviointi osana hoidon dokumentointia. Opiskelijoiden tuli hyödyntää ohjauksessa ja terveysviestinnässä digitaalisia välineitä ja ympäristöjä. Opiskelijat osoittivat tätä osaamistaan ja tuottivat ohjausmateriaalia eri asiakasryhmille ohjauksellisia välineitä hyödyntäen. Myös palveluverkoston mahdollisuudet huomioitiin osana asiakaslähtöistä ohjausta.

Vastaanottotoiminnan näyttöön perustuvan kehittämisen osaamisessa keskeisiä ydinalueita olivat näyttöön perustuvan toiminnan idea ja implementointi, työelämälähtöiset kehittämismenetelmät, vastaanottotoiminta osana palvelukokonaisuutta sekä kustannustietoisuus ja palvelumuotoilu. Opiskelijat osoittivat tätä osaamistaan suunnittelemalla näyttöön perustuvan toiminnan implementoinnin työelämäään. Opiskelijoiden tuli myös arvioida omaa toimintaansa jatkuvan kehittymisen näkökulmasta. Asiantuntijan roolista käsin opiskelijat osallistuivat myös vastaanottotyön toimintatapojen ja asiakaslähtöisten palveluprosessien kehitys- ja uudistamistyöhön.

Tutkimuksen tarkoitus, tutkimusongelmat ja tavoite

Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan -erikoistumiskoulutuksen opiskelijoiden osaamista opiskelun alussa ja sen loppuvaiheessa heidän itsensä arvioimana.

Tutkimuksessa haettiin vastausta seuraaviin tutkimusongelmiin:

1. Millaista on opiskelijan kliininen osaaminen opintojen alussa ja loppuvaiheessa hänen itsensä arvioimana?
2. Millaista on opiskelijan ohjausosaaminen opintojen alussa ja opintojen loppuvaiheessa hänen itsensä arvioimana?
3. Millaista on opiskelijan näyttöön perustuvan kehittämisen osaaminen opintojen alussa ja loppuvaiheessa hänen itsensä arvioimana?
4. Millaista on tieteellisen tiedon hyödyntäminen omassa työssä?

Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisen kehittymisestä, jotta erikoistumiskoulutusta voidaan edelleen kehittää.

Tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimus toteutettiin käyttämällä kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää. Tutkimusaineisto kerättiin vuosina 2018–2019 sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan erikoistumiskoulutukseen osallistuneilta opiskelijoilta (N=92). Tutkimukseen osallistui opiskelijoita kaikista kuudesta erikoistumiskoulutuksen aloittaneesta ammattikorkeakoulusta. Tutkimus toteutettiin kahdessa vaiheessa eli koulutuksen alussa (n=92) ja koulutuksen loppuvaiheessa (n=73). Molemmilla kerroilla opiskelijat vastasivat kyselyyn, jossa he itse arvioivat omaa osaamistaan. Vastausprosentti koulutuksen alussa oli 100 % ja koulutuksen lopussa 79,3 %.

Opiskelijoita pyydettiin itse arvioimaan omaa osaamistaan kliinisen osaamisen, ohjausosaamisen ja näyttöön perustuvan kehittämisosaamisen alueilla Likert-asteikolla 1–5 (1=ei osaamista, 2=osaaminen vähäistä, 3=jonkin verran osaamista, 4=paljon osaamista ja 5=osaaminen vahvaa). Lisäksi pyydettiin arvioimaan tieteellisen tiedon käyttöä omassa toiminnassa Likert-asteikolla 1–5 (1=en käytä lainkaan, 2=käytän harvoin, 3=käytän jonkin verran, 4=käytän melko usein, 5=käytän jatkuvasti päivittäisessä työssäni). Kyselyn alussa vastaajilta kysyttiin myös taustatietoja, kuten opiskelukorkeakoulua, asuinpaikkakuntaa, työskentelysektoria, työkokemusta terveydenhuoltoalalta sekä työkokemusta itsenäisestä vastaanotto toiminnasta. Kyselylomake laadittiin verkostoyhteistyönä. Kyselylomakkeen väittämät perustuvat opintojaksojen osaamistavoitteisiin ja sisältöihin sekä arviointikriteereihin. Mittaria ei esitettävä.

Aineisto kerättiin ja analysoitiin Webropol-ohjelmalla. Väittämien arvoista (1–5) laskettiin keskiarvot koulutuksen alussa ja lopussa. Osaamisen kehittymistä arvioitiin koulutuksen alussa ja lopussa saatujen keskiarvojen muutoksella.

Tutkimuksen tulokset

Vastaajat

Lähes puolella vastaajista (48,9 %) oli koulutuksen alussa työkokemusta 5–15 vuotta. Yli 15 vuotta työkokemusta oli 37 %:lla ja alle 5 vuotta 14,1 %:lla. Koulutuksen alussa suurimmalla osalla (66,3 %) oli työkokemusta sairaanhoitajan itsenäisestä vastaanotto toiminnasta alle 5 vuotta. Lähes kolmannes (32,6 %) koulutukseen osallistuneista oli toiminut sairaanhoitajan itsenäisessä vastaanotto työssä 5–15 vuotta.

Kliinisen osaamisen kehittyminen

Kliininen osaaminen sisältää potilaan tai asiakkaan terveydentilan kokonaisarvion, näyttöön perustuvan kliinisen päätöksenteon sekä hoidon suunnittelun ja arvioinnin. Vastaajat arvioivat kliinisen osaamisen selkeästi vahvimaksi osaamisalueekseen kaikista neljästä arvioitavasta osaamisalueesta koulutuksen alussa (taulukko 1). Kliinisen osaamisen kaikkien osa-alueiden keskiarvo koulutuksen alussa oli 3,77. Koulutuksen lopussa kaikkien osa-alueiden keskiarvo oli 4,26 ja osaaminen kehittyi jokaisella arvioitavalla osa-alueella. Koulutuksen lopussa vastaajat arvioivat, että heillä oli keskimäärin paljon osaamista jokaisella kliinisen osaamisen osa-alueella. Suurin kehittyminen tapahtui osaamisessa analysoida ja arvioida eri hoitovaihtoehtoja tutkimustulosten ja olemassa olevan näytön perusteella (muutos +0,82). Lisäksi osaamisen koettiin kehittyneen selkeästi asiakkaan systemaattisessa tutkimisessa sekä osaamisessa tehdä luotettavia

johtopäätöksiä asiakkaan eri elinjärjestelmissä tapahtuvista patologisista ja patofysiologisista muutoksista. Asiakkaan säännöllisen ja tarvittaessa käytettävän lääkityksen selvittäminen sekä tulosyyn ja esitetöjen selvittäminen koettiin selkeästi vahvimiksi osaamisalueiksi sekä koulutuksen alussa että lopussa tehdyssä kyselyssä. Nämä osa-alueet kehittyivät koulutuksen aikana myös vähiten.

TAULUKKO 1. Kliinisen osaamisen muutokset keskiarvojen mukaan erikoistumiskoulutuksen aikana (asteikko 1–5)

Väittämä	Keskiarvo alussa (n=92)	Keskiarvo lopussa (n=73)	Keskiarvon muutos
Osaan tehdä asiakkaan eri elinjärjestelmissä tapahtuvista patologisista ja patofysiologisista muutoksista luotettavia johtopäätöksiä.	3,40	4,04	0,64
Osaan selvittää asiakkaan tulosyyn ja esitetiedot.	4,46	4,64	0,18
Osaan selvittää asiakkaan säännöllisen ja tarvittaessa käytettävän lääkityksen.	4,45	4,63	0,18
Osaan tutkia asiakkaan systemaattisesti.	3,34	4,01	0,67
Osaan kirjata asiakkaasta tekemäni havainnot ja tutkimustulokset.	4,08	4,45	0,37
Osaan kirjata asiakkaan nykytilan (status).	4,00	4,51	0,51
Osaan analysoida ja arvioida eri hoitovaihtoehtoja tutkimustulosten ja olemassa olevan näytön perusteella.	3,21	4,03	0,82
Osaan tehdä hoitopäätökset tekemieni havaintojen, tutkimustulosten ja olemassa olevan näytön perusteella.	3,48	4,04	0,56
Osaan toteuttaa asiakkaan hoidon näyttöön perustuen osana moniammatillista tiimiä.	3,67	4,14	0,47
Osaan ohjata asiakasta hänen hoidossaan näyttöön perustuen.	3,57	4,14	0,57
Osaan suunnitella ja toteuttaa asiakkaan jatkohoidon ja seurannan näyttöön perustuen.	3,50	4,05	0,55
Osaan dokumentoida asiakkaan hoidon.	4,05	4,45	0,40
Yhteensä	3,77	4,26	0,49

Asiakaslähtöisen ohjausosaamisen kehittyminen

Ohjausosaaminen kehittyi koulutuksen aikana myös selkeästi. Koulutuksen alussa osallistujat arvioivat oman ohjausosaamisensa eri osa-alueiden keskiarvoksi 3,21 ja vastaava keskiarvo koulutuksen lopussa oli 3,95 (taulukko 2). Suurimmat muutokset ohjausosaamisessa tapahtuivat osaamisessa tuottaa asiakastarpeen mukaisesti näyttöön perustuvaa ohjausmateriaalia erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen sekä näyttöön perustuvan asiakaslähtöisen ohjausprosessin suunnitteluosaamisessa. Vähiten kehittymistä tapahtui osaamisessa ohjata asiakkaita heidän tarpeiden mukaisiin palveluihin (+0,52), koska se oli jo koulutuksen alussa vahvin osaamisalue.

TAULUKKO 2. Ohjausosaamisen muutokset keskiarvojen mukaan erikoistumiskoulutuksen aikana (asteikko 1–5)

Väittämä	Keskiarvo alussa (n=92)	Keskiarvo lopussa (n=73)	Keskiarvon muutos
Tunnen ohjauksen erilaiset lähestymistavat ja osaan soveltaa niitä ohjaustilanteissa.	3,18	3,92	0,74
Osaan suunnitella ja toteuttaa näyttöön perustuvan asiakaslähtöisen ohjausprosessin.	3,12	3,95	0,83

Osaan hyödyntää digitaalista ohjausmateriaalia asiakaslähtöisessä ohjauksessa.	3,13	3,79	0,66
Osaan tuottaa asiakastarpeen mukaisesti näyttöön perustuvaa ohjausmateriaalia erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen.	2,83	3,70	0,87
Osaan dokumentoida tavoitteellisen asiakaslähtöisen ohjausprosessin.	3,11	3,88	0,77
Osaan soveltaa näyttöön perustuvaa tietoa ohjaustilanteissa yhteistyössä asiakkaan kanssa.	3,28	4,10	0,82
Osaan ohjata asiakkaita heidän tarpeensa mukaisiin palveluihin.	3,63	4,15	0,52
Osaan arvioida omaa toimintaani koskien asiakaslähtöistä ohjausta.	3,41	4,10	0,69
Yhteensä	3,21	3,95	0,74

Näyttöön perustuvan kehittämisosaamisen kehittyminen

Näyttöön perustuva kehittämisosaaminen koettiin kaikkien osa-alueiden yhteenlasketun keskiarvon osalta koulutuksen alussa kaikista heikoimmaksi osaamisalueeksi (taulukko 3). Näyttöön perustuva kehittämisosaaminen vahvistui kuitenkin koulutuksen aikana kaikista neljästä arvioitavasta osaamisalueesta kokonaisuutena eniten (+ 0,82). Arvioitavista osa-alueista suurimmat yksittäiset muutokset tapahtuivat osaamisessa kehittää näyttöön perustuvaa toimintaa työyhteisössä (+ 0,86), osaamisessa kehittää näyttöön perustuvaa toimintaa omassa työssä (+ 0,84) sekä osaamisessa suunnitella asiakaslähtöisiä palveluprosesseja sairaanhoitajan vastaanotto toiminnassa (+ 0,84). Vähiten muutosta tapahtui osaamisessa käyttää eri tietokantoja omassa toiminnassa, koska se koettiin selkeästi vahvimaksi osaamisalueeksi koulutuksen alussa (+0,62).

Väittämä	Keskiarvo alussa (n=92)	Keskiarvo lopussa (n=73)	Keskiarvon muutos
Osaan tehdä tiedonhakuja tieteellisissä tietokannoissa (esim. Medic, Cinahl, PubMed).	3,03	3,70	0,67
Käytän eri tietokantoja omassa toiminnassani.	3,46	4,08	0,62
Osaan lukea oman alani kansainvälisistä tieteellisistä artikkeleista työssäni tarvitsemäni tiedon.	2,76	3,58	0,82
Osaan kehittää näyttöön perustuvaa toimintaa omassa työssäni.	3,05	3,89	0,84
Osaan kehittää näyttöön perustuvaa toimintaa työyhteisössäni.	2,93	3,79	0,86
Osaan suunnitella sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan osaksi palvelukokonaisuutta.	3,15	3,88	0,73
Osaan suunnitella asiakaslähtöisiä palveluprosesseja sairaanhoitajan vastaanotto toiminnassa.	2,90	3,74	0,84
Yhteensä	3,04	3,86	0,82

Tieteellisen tiedon hyödyntäminen

Tieteellisen tiedon hyödyntäminen kehittyi koulutuksen aikana jokaisella osa-alueella (taulukko 4). Suurin muutos tapahtui tieteellisten tietokantojen ja artikkeleiden käytössä (+0,68). Työhön liittyvien hoitosuosituksen hyödyntäminen arvioitiin vahvimaksi sekä koulutuksen alussa että koulutuksen lopussa.

Väittäjä	Keskiarvo alussa (n=92)	Keskiarvo lopussa (n=73)	Keskiarvon muutos
Käytän tieteellisiä tietokantoja omassa toiminnassani.	3,18	3,86	0,68
Käytän tieteellisiä artikkeleita tiedonlähteenä omassa toiminnassani.	2,84	3,47	0,63
Käytän työhöni liittyviä hoitosuosituksia (esimerkiksi Hoitotyön Tutkimussäätiön hoitotyön suositukset ja/tai Käypä hoito -suositukset) tiedonlähteenä omassa toiminnassani.	3,97	4,48	0,51
Yhteensä	3,33	3,94	0,61

Tulosten tarkastelua

Tutkimuksen tekemisessä noudatettiin hyvää tieteellistä käytäntöä [1]. Kaikille vastaajille kerrottiin tutkimuksen tarkoitus, osallistumisen vapaaehtoisuus ja anonymiteetin säilyminen. Kyselyyn vastaajat antoivat tietoisesti suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta Wepropol-kyselyn alussa.

Opiskelijoiden asiantuntijuus kehittyi sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan -erikoistumiskoulutuksessa kaikilla arvioitavilla osa-alueilla. Vastaajat arvioivat kliinisen osaamisen vahvimaksi osa-alueekseen koulutuksen alkaessa. Kliinisen osaamisen osa-alueella suurinta kehittymistä tapahtui osaamisessa analysoida ja arvioida eri hoitovaihtoehtoja tutkimustulosten ja olemassa olevan näytön perusteella. Lisäksi osaamisen vahvistui erityisesti asiakkaan systemaattisessa tutkimisessa sekä siihen liittyvien johtopäätösten tekemisessä. Ohjausosaamisessa kehittymistä tapahtui erityisesti näyttöön perustuvan asiakaslähtöisen ohjausprosessin suunnitteluosaamisessa sekä osaamisessa tuottaa näyttöön perustuvaa ohjausmateriaalia erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen. Opiskelijat kokivat näyttöön perustuvan kehittämisosaamisen heikoimmaksi osa-alueekseen koulutuksen alussa. Näyttöön perustuva kehittämisosaaminen vahvistui koulutuksen aikana eri osaamisalueista kokonaisuutena eniten. Myös tieteellisen tiedon käytön osaaminen kehittyi koulutuksen aikana jokaisella osa-alueella. Suurin muutos tapahtui tieteellisten tietokantojen ja artikkeleiden käytössä.

Korkeakoulut vastaavat järjestämänsä koulutuksen laadusta ja jatkuvasta kehittämisestä ja niiden on arvioitava toimintansa vaikuttavuutta. Tämä koskee myös erikoistumiskoulutuksia. Yksi arvioinnin kohde on opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittyminen. [2] Tässä tutkimuksessa sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan erikoistumiskoulutuksen opiskelijoiden osaaminen kehittyi kaikilla osaamisen alueilla. Tutkimustulokset ovat samansuuntaiset haavahoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen asiantuntijuuden kehittymisen kanssa. [8]

Vaikka käytännön kokemus on asiantuntijuuden saavuttamisessa olennaista, niin pelkkä käytäntö ei riitä tuottamaan asiantuntijuutta eikä pitämään sitä edes yllä. Asiantuntijuuden kehittymisen kannalta ideaalisessa koulutusmallissa toteutuu kaikki asiantuntijuuden keskeiset elementit integroimalla niitä toisiinsa: käsitteellinen tieto, kokemuksellinen tieto, itsesääteilytieto ja sosiokulttuurinen tieto. Ammattikorkeakoulujen tulee tehtäviään hoitaessaan edistää elinikäistä oppimista. Tämän tulisi näkyä niin, että opiskelijat saavat sekä hyvän tiedollisen ja taidollisen perustan että halun uuden oppimiselle. Samalla korkeakoulut toteuttavat yhteiskunnallisen vaikuttamisen tehtävänsä, viemällä uusinta tietoa ja osaamista työ- ja elinkeinoelämän käyttöön. [9]

Seuraava sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan erikoistumiskoulutuksen haku on 2.3.-30.5.2020 ja koulutuksen on tarkoitus alkaa syyskuussa 2020.

Lähteet

1. ^abcd Oulun ammattikorkeakoulu. 2020. Opetussuunnitelmat 2019–2020. Sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan erikoistumiskoulutus (30 op). Hakupäivä 31.1.2020. <https://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto...>
2. ^abc Kallunki, J. & Seppälä, H. 2016. Korkeakoulujen erikoistumisopinnot. Käsikirja koulutusten kehittäjille. Arene ja Unifil. Hakupäivä 31.1.2020. <https://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2019/06...>
3. ^ab Sosiaali- ja terveysministeriö. 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009–2011. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009:18. Hakupäivä

24.2.2020.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-2919-7>

4. [^Lipponen, K. 2014. Potilasohjauksen toimintaedellytykset. Väitöskirja. Oulun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta, hoitotieteen ja terveystieteiden laitoksen. Hakupäivä 24.2.2020. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526203720.pdf>](#)
5. [^Karjalainen, A. \(toim.\) 2018. Osaamisen opettaja. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisu 56. Hakupäivä 12.3.2020. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-597-160-9>](#)
6. [^Virkkula, E., Karjalainen, A., Guttorm, T., Hoppo, I., Kiviniemi, K. & Tenno, T. 2018. Osaamisperusteisuus. Teoksessa A. Karjalainen \(toim.\) Osaamisen opettaja. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisu 56. Hakupäivä 12.3.2020. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2018102638893>](#)
7. [^Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S-K. \(toim.\) 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3. Tutkimuseettinen neuvottelukunta, Helsinki. Hakupäivä 31.1.2020. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files...>](#)
8. [^Alahuhta, M., Jylkkä, M., Männistö, N. & Seppänen, S. 2018. Opiskelijoiden asiantuntijuuden kehittyminen Haavahoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen aikana. Teoksessa S. Seppänen \(toim.\) Haavahoidon asiantuntija -erikoistumiskoulutuksen arviointiraportti. Savonia-ammattikorkeakoulu. Hakupäivä 24.2.2020. \[https://www.shhy.fi/site/assets/files/1042/haavahoidon_asiantuntija.pdf\]\(https://www.shhy.fi/site/assets/files/1042/haavahoidon_asiantuntija.pdf\)](#)
9. [^Haltia, P. 2017. Erikoistumiskoulutukset osana koulutusjärjestelmää. Teoksessa T. Kukkonen \(toim.\) Uutta erikoisosaamista korkeakoulutetuille. Sosiaali-, terveys-, liikunta- ja kauneudenhoitoalan erikoistumiskoulutustarpeiden kartoittaminen 2016. Karelia-ammattikorkeakoulu. Joensuu: LaserMedia Oy. Hakupäivä 24.2.2020. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-275-223-9>](#)

Metatiedot

Nimeke: Osaamisen kehittyminen sairaanhoitajan vastaanotto toiminta -erikoistumiskoulutuksessa

Tekijä: Niemelä Eija; Jylkkä Merja; Pinola Satu

Aihe, asiasanat: erikoistumisopinnot, koulutus, sairaanhoitajat, vastaanotto toiminta

Tiivistelmä: Artikkelissa kuvataan sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan -erikoistumiskoulutuksen ensimmäisen toteutuksen vuosina 2018–2019 suorittaneiden opiskelijoiden (N=92) itsearviointia omasta osaamisestaan koulutuksen alussa ja lopussa. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tietoa opiskelijoiden osaamisen kehitymisestä, jotta erikoistumiskoulutusta voidaan edelleen kehittää. Opiskelijoita pyydettiin itsearvioimaan omaa osaamistaan kliinisen osaamisen, ohjausosaamisen ja näyttöön perustuvan kehittämisosaamisen alueilla.

Opiskelijoiden asiantuntijuus kehittyi sairaanhoitajan vastaanotto toiminnan -erikoistumiskoulutuksessa kaikilla arvioitavilla osa-alueilla. Vastajat arvioivat kliinisen osaamisen vahvimaksi osa-alueekseen koulutuksen alkaessa. Kliinisen osaamisen osa-alueella suurinta kehittymistä tapahtui osaamisessa analysoida ja arvioida eri hoitovaihtoehtoja tutkimustulosten ja olemassa olevan näytön perusteella. Lisäksi osaamisen vahvistui erityisesti asiakkaan systemaattisessa tutkimisessa sekä siihen liittyvien johtopäätösten tekemisessä. Ohjausosaamisessa kehittymistä tapahtui erityisesti näyttöön perustuvan asiakaslähtöisen ohjausprosessin suunnitteluosaamisessa sekä osaamisessa tuottaa näyttöön perustuvaa ohjausmateriaalia erilaisia digitaalisia välineitä hyödyntäen. Opiskelijat kokivat näyttöön perustuvan kehittämisosaamisen heikoimmaksi osa-alueekseen koulutuksen alussa. Näyttöön perustuva kehittämisosaaminen vahvistui koulutuksen aikana eri osaamisalueista kokonaisuutena eniten. Myös tieteellisen tiedon käytön osaaminen kehittyi koulutuksen aikana jokaisella osa-alueella. Suurin muutos tapahtui tieteellisten tietokantojen ja artikkeleiden käytössä.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2020-04-22

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202003309596>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Niemelä, E., Jylkkä, M. & Pinola, S. 2020. Osaamisen kehittyminen sairaanhoitajan vastaanottoiminta - erikoistumiskoulutuksessa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 21. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202003309596>.